

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de attributis, de visione Beatifica, de scientia Dei, ac
de ejus voluntate, & Providentia

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. II. Solvuntur objectiones,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77232)

Species intelligibilis effectivè concurrat ad intellectiōnem, si relationes divinæ, in visione beatifica haberent rationem speciei, personæ divinæ, ratione suæ differentia relativæ, possent operari aliquid ad extra effectivè; & sic operationes ad extra non essent indivisæ, & communes toti Trinitati, quod est contra communem Theologorum sententiam.

Dico tertio: Repugnat etiam unam personam sanctissimæ Trinitatis, videri sine alia.

15. Probatur primò ex verbis Christi ad Philippum Ioan. 14. *Philippe qui videt me, videt & Patrem: non credis quia ego in Patre, & Pater in me est. Qui locus, licet varias habeat interpretatiōnes, communior tamen apud SS. Patres, est de visione beata: Christus enim vult docere, quòd qui videt Filium, debet etiam necessariò ipsum Patrem videre; quia sunt idem in essentia; unde cum hæc ratio in visione semper reperitur, dicendum est, quòd non solum secundum viam ordinariam, sed etiam extraordinariam, Pater non potest cognosci sine Filio, nec vicissim Filius sine Patre. Quare Augustinus 1, de Trinit. cap. 8. *Si ve ergo audiamus, ostende nobis Filium, sive audiamus, ostende nobis Patrem, tantundem valet, quia neuter sine altero potest ostendi.**

16. Probatur secundo: Repugnat unum relativum cognosci sine suo correlativo; nam relativa, ut docet Aristoteles, sunt simul naturæ, & cognitione: Sed Divinæ Personæ sunt relativæ; constituuntur enim per relationes, ut docetur in Tractatu de Trinitate. Ergo non possunt cognosci sine suo correlativo. Unde Pater, ut generans, non potest cognosci sine Filio quem generat; nec Pater & Filius, ut spirantes, sine Spiritu Sancto quem spirant. Et idem proportionaliter dicendum est de Filio, respectu Patris; & de Spiritu Sancto, respectu Patris & Filij.

§. II.

Solvuntur objectiones.

17. **O**bjicies primò: Si repugnaret videri Deum sine attributis, & personis, maxime quia visio beatifica est cognitio intuitiva, quidditativa, & beatificativa: Sed hæc non obstant: Ergo id non repugnat. Major constat ex dictis §. præcedenti: Minor verò probatur discurrendo per singulas partes. Et in primis quòd ex ratione intuitionis non repugnet, sic ostenditur. Ad visionem intuitivam non requiritur quòd videantur omnia prædicata quæ sunt in objecto, etiam si identificentur inter se: nam quando à longè còspicimus aliquem venientem, videmus illum sub ratione viventis, vel animalis, & non discernimus, an sit homo, vel equus, aut leo. Nec etiam requiritur quòd modus quo objectum in se existit, vel subsistit, videatur; sed sufficit quòd videatur ut existens; ut constat etiam in visu externo, qui videt omnes colores, nec tamen attingit modum inherentiæ quo in subiecto existunt. Et corpus, seu humanitas Christi, videbatur in terris, non tamen subsistentia increata Verbi Divini, per quam existebat. Item quantitas panis videatur in Eucharistia, licet non videatur modus subsistentiæ quo per se existit: Ergo ex ratione intuitionis non repugnat videri essentiam divinam sine personis.

Quod etiam id non implicet ex ratione quidditativa cognitionis, facile suadet. Nam personæ non sunt de ratione quidditativa Dei, cum de fide sit, Patrem communicare Filio totà essentiam, &

A omnia prædicata quidditativa, non tamen patentem: Ergo ex vi & ratione cognitionis quidditativa, non repugnat Deum à beatis videri sine personis.

Tertio, Quod etiam id non repugnet ex ratione visionis, ut beatificantis, sic potest suaderi. Seculis, seu non visis personis, adhuc remanet Deus summum bonum, & finis ultimus, ac proinde objectum beatificum: Ergo ex vi visionis Dei, ut beatificæ, non requiritur necessariò videri omnes personas. Consequentia patet, Antecedens verò probatur. Deus non habet à relationibus seu personis, quòd sit summum bonum, & ultimus finis, sed id habet ex eo quòd est ens increatum, & infinite perfectum, & actus purus, quod totum habet ex ipsa essentia absoluta: Ergo, seclusis personis, adhuc remanet in Deo tota ratio summi boni, & ultimi finis.

B Confirmatur primò: Deus creat, in quantum est unus, & omnipotens, non verò in quantum est trinus, & Pater aut Filius, vel Spiritus Sanctus: Ergo similiter beatificat, ut unus in essentia, & non ut trinus in personis; ac proinde illarum cognitio ad beatitudinem non est necessaria.

Confirmatur secundo: Pater æternus, in illo signo quo intelligitur generare Filium, intelligitur beatus, cum beatitudo essentialiter illi conveniat: Sed pro illo signo nondum intelligitur Filius (cui ille producat, & accipiat esse divinum, ex vi talis cognitionis) nec consequenter Spiritus Sanctus, qui à Filio procedit: Ergo salvatur vera cognitio beatifica in Patre, antecedenter ad productionem Filij & Spiritus Sancti; & sic ad beatitudinem creatam, quæ est participatio increatæ, non est absolutè necessaria cognitio personarum.

C Ad objectionem respondeo concessa Majori, negando Minorem, quantum ad omnes partes. Ad probationem primæ dicendum est, quòd licet ad cognitionem intuitivam imperfectam, qualis est visio corporea, non requiratur attingentia omnium eorum quæ sunt in re visa, bene tamen ad cognitionem intuitivam perfectam, qualis est visio beatifica. Quare ex intuitiva cognitione sensuum externorum, vel ex alia, quæ fit per medium creatum, non potest deduci efficax argumentum, ad probandum non requiri ad visionem intuitivam Dei, quòd videantur omnia quæ ad ejus quidditatem, & modum essendi pertinent, ac proinde ejus attributa, & personæ: Ratio enim disparitatis triplex assignari potest.

D Prima se tenet ex parte potentiæ cognoscentis; oculus enim corporeus habet pro objecto adæquato lucidum & coloratum, non autem rationem specificam, aut individualemente objecti: Ex quo fit quòd visio corporea possit attingere aliquod objectum sub ratione lucidi, & colorati, non cognoscendo illud secundum rationem specificam aut individualemente. Ex hoc etiam fit, quòd non sit necesse quòd visà aliqua re intuitivè, videatur modus quo illa subsistit, vel existit; & sic visà humanitate Christi, non erat necesse videri ejus personalitatem, & visà quantitate Eucharisticâ, non oportet quòd videatur modus subsistentiæ seu perfectitatis per quem existit: intellectus verò creatus, habet pro objecto adæquato ens sub ratione veri, sub quo continentur omnia prædicata, tam constitutiva, quam modificativa, quæ sunt in re quam cognoscit: unde si ejus cognitio sit perfecta, clara, & intuitiva (ut est visio beatifica) necessariò se extendit ad omne quod pertinet ad naturam, & quidditatem objecti, & modum essendi illius.

22. Secunda ratio disparitatis est, quia visio intuitiva rei creatæ, fieri potest per aliquod medium, ut patet in visu externo, qui videt rem non sibi conjunctam, sed distantem, per medium, per quod species emittuntur, scilicet per aërem; & quia medium illud potest turbari, vel obscurari, contingit interdum dari visionem intuitivam corpoream, cum aliqua imperfectione, & obscuritate, & hominem certificari per illam de aliquo tantum prædicato quod est in objecto, non de alio; v.g. quod sit corpus, & non quod sit vivens, vel animal. Secus est de visione beatifica, cum enim illa non fiat per aliquam speciem, vel imaginem, aut medium creatum, sed ipse Deus immediatè per seipsum conjungatur intellectui; non potest ex hac parte obscurari, vel turbari hæc visio, ut videatur ratione illius unum attributum, & non aliud, vel natura sine attributis & relationibus.

23. Tertia ratio disparitatis se tenet ex parte visæ, hæc enim est differentia inter Deum visum, & creaturas; quod creaturæ sunt potentiales, & compositæ ex materia & forma, vel saltem ex essentia & existentia: unde in illis qualibet pars, aut extremum componens, non est ipsum totum; & ideo potest stare, quod videatur unum & non aliud: ipsa enim limitatio, & distinctio, ac potentialitas, quæ est in creatura, occasionem & locum ad id præbet: at verò Deus est actus purus, carens omni potentialitate & compositione; unde omne quod est in Deo, Deus est, & quodlibet ejus attributum, in se implicite continet naturam divinam, & omnia attributa; ex quo fit quod repugnet videri aliquid Dei, & non videri totum quod est in Deo. Vel enim illud quod videtur est actus purus, vel potentialitatem habet? Si habet potentialitatem, non est Deus, nec divinum attributum, sed ens creatum & finitum. Si autem est actus purus, ad nihil est in potentia, sed omnia alia attributa, implicite saltem, in se continet.

24. Ad probationem secundæ partis Minoris principalis, dicendum est, personas divinas esse de conceptu quidditativo naturæ divinæ, non tanquam prædicata constitutiva illius, sed tanquam terminos, seu modos essentielles, & inadæquatos, pertinentes ad ejus infinitam eminentiam, & fecunditatem; & ideo stat bene, totam naturam, quoad omnia prædicata sui constitutiva, communicari uni personæ, & non quoad modum aliquem relativum illi personæ oppositum, ut in Tractatu de Trinitate latius exponemus.

Disp. 3.
art. 2.
25.

Ad probationem tertiæ partis ejusdem Minoris, nego Antecedens: ad cujus probationem dicendum, quod licet Deus non habeat à relationibus seu personis, quod sit summum bonum, non tamen id habet sine illis: sed ex eodem principio quo est summum bonum (id est quia est ens à se, & actus purus) est etiam infinite fecundus, & trinus in personis: & sic sine illis non est summum bonum, sicut nec Deus, nec actus purus; licet formalis ratio summi boni non sumatur à personis, sed à natura: sicut anima non habet à corpore quod constituit hominem, tamen sine corpore illum non constituit. Addo quod, cognitio divinarum personarum, cum sit necessaria ad perfectè sapiendam intellectum beatum, ut supra ostendimus, pertinet ad perfectionem, & complementum beatitudinis.

26. Ad primam confirmationem, concessio Antecedente, nego Consequentiam, & paritatem.

A Ratio disparitatis est, quia ratio causæ activæ, seu creativæ in Deo, pertinet ad virtutem, & potentiam divinam, quæ attingit & producit ea quæ sunt extra se: hæc autè virtus & potentia convenit Deo ratione essentia & omnipotentia, non verò ratione relationum, quæ cum non sint activæ ad extra, ad causalitatem effectivam non conducunt, dando influentiam. Ratio autem ultimi finis, & objecti beatificantis, consistit in manifestatione Dei ut est in se: iuxta illud Christi Ioannis 17. *Hæc est vita eterna, ut cognoscant te Deum verum*: Deus autem ut est in se, non potest manifestari sine personis, cum in illis subsistat, & illæ sint termini purissimi, & actualissimi divina fecunditatis.

B Ad secundam confirmationem respondet Vazquez hæc disp. 48. num. 18. negando quod Pater æternus in illo signo quo intelligitur generare Filium, intelligatur beatus: quia, inquit, nostrâ cogitatione præscinditur illud instans, & intelligitur ut Deus, sed non consideratur ut beatus.

C At hoc est evidenter falsum. Tum quia in illo signo intelliguntur convenire Patri omnia essentialia: Sed beatitudo est aliquid essentialiale, & commune tribus personis: Ergo pro tali signo illa intelligitur convenire Patri. Tum etiam, quia pro illo signo notionali, intelligitur Pater habere totum quod communicat Filio: Sed communicat illi beatitudinem increatam: Ergo tunc Pater intelligitur eam habere.

D Rejeda ergo hac responsione, dicendum est cum Salmanticensibus, Patrem pro tali signo rationis, esse, & intelligi ut beatum, nec in illo signo videre suam essentiam, non visâ personâ Filij, & Spiritûs sancti: quia hæc non est prioritas in quo, etiam cognitionis, sed solum prioritas à quo, seu originis. Nam cum persona Patris habeat necessariam connexionem cum persona Filij, non est aliquid signum in quo sit, vel possit intelligi persona Patris, & non persona Filij; aut in quo Pater sit producens, & non productus Filius: sed in quolibet signo in quo intelligitur unus, debet intelligi alius, quamvis unus (scilicet Pater) debeat intelligi ut producens, & alius (nimirum Filius) ut productus.

E Secundo arguunt Adversarij, hoc vulgari argumento: Non repugnat uniri, & communicari naturam, & non personam, vel unam personam, & non aliam, communicatione & unione reali: Ergo neque intentionali, seu intelligibili; & sic poterit videri natura divina, non visis personis; vel una persona, non visâ aliâ. Antecedens patet, quia in generatione æterna, Pater æternus communicat Filio divinam naturam, & non paternitatem; & in Incarnatione Persona Verbi unita est humanitati, & non Persona Patris. Consequentia etiâ videtur manifesta, quia cū visio sit magis extrinseca, quam ipsa communicatio nature ad intraj vel unio cum humanitate in persona, magis potest præscindere illa, quam ista, ut videatur unum, & non aliud. Unde sicut non obstantè identitate naturæ cum persona, communicatur à Patre essentia divina, & non paternitas; & Persona Verbi unitur humanitati, & non Persona Patris: ita non obstante eadem identitate, poterit videri Persona Patris, non visò Filio, vel Spiritu Sancto: aut essentia, non visis Personis.

Confirmatur: Quamvis eadem entitative sit species, pro essentia, attributis, & personis, hoc tamen non obstat, quin illa possit applicari intellectui beato, ad representandum unum, &

28.

29.

non aliud: sicut quamvis eadem sit entitas natura & persona in Verbo, illa tamen unitur, & applicatur humanitati in ratione personæ, ad illam terminandam, non vero in ratione naturæ, ad illam constituendam.

30. Ad objectionem, concessio Antecedente, nego Consequentiam, & paritatem. Ratio disparitatis est triplex. Prima, quia unio, & communicatio realis alicujus formæ, fieri potest sine unione, & communicatione eorum omnium, ad quæ dicit essentiali habitudinem: secus est de cognitione quidditativa, cum relativa (ut supra dicebamus) sint simul naturæ, & cognitione: unde licet paternitas non possit comunicari Filio, per generationem æternam, & in Incarnatione unio hypostatica facta fuerit ad Personam Filij, non ad Personam Patris; repugnat tamen unam videri sine alia.

Secunda ratio disparitatis est, quia in Patre essentia & paternitas, & in Verbo, subsistentia & natura, distinguuntur virtualiter, in ratione comunicabilis, & unibilis, non tamen in ratione veri transcendentaliter, & visibilis: quia eadem essentia divina virtualiter indistincta, habet rationem speciei intelligibilis, respectu sui, & respectu attributorum, & relationum. Unde quamvis communicatæ essentia Filio, paternitas non comunicetur, & unita personalitate Verbi humanitati assumptæ, Persona Patris non dicatur incarnata: repugnat tamen, visâ essentia divinâ, non videri relationes, & attributa.

Tertia ratio disparitatis est, quia visio beatifica est cognitio Dei ut est in se; & quia Deus ut est in se, non potest manifestari quoad aliquid, & latere quoad aliud, eò quod manifestari aliquid actûs puri, & manifestari totum, idem sit, ut supra dicebamus; implicat, per visionem beatificam videri naturam, non visis attributis, vel personis. Communicatio verò realis, sive ad intra per processionem, sive ad extra per unionem hypostaticam, non est communicatio Dei quomodocumque, sed juxta exigentiam, & capacitatem extremi cui fit; & sic non fit sub omni modo, & secundum omnia quæ identificantur cum termino talis unionis, & communicationis, sed secundum quod illud extremum exigit, vel est capax. Unde in generatione æterna Pater æternus comunicat Filio essentiam, & non paternitatem; quia cum hæc sit relativè opposita filiationi, Filius non est capax illius. Et in Incarnatione comunicatur humanitati persona, & non natura; quia humanitas potest subsistere, & terminari per subsistentiam Verbi, non tamen intrinsecè constitui per ejus naturam.

31. Ad confirmationem, negandum est Antecedens: licet enim possit uniri essentia divina in ratione speciei, & non in ratione naturæ, vel subsistentiæ: tamen semel unita in ratione speciei (cum sit unio intelligibilis, & manifestativa Dei ut est in se) implicat uniri ad manifestandum aliquid, & non totum quod est in Deo: quia cum sit actus purus, in illo aliquo, quantumcumque minimo, omnis alia perfectio includitur; ac proinde repugnat Deum videri ut actum purum, & aliquam ejus perfectionem non manifestari, ut antea ponderatum est.

32. Objicies ultimò: Objectum primum potest videri sine secundo: Sed essentia divina est objectum primum visionis beatificæ, attributa verò, & relationes, pertinent tantum ad objectum secundarium: Ergo potest videri divina essentia,

A non visis relationibus, & attributis. Major videtur manifesta, Minor verò constat ex dictis Tractatu precedenti, ubi ostendimus solam essentiam esse objectum primum, tam motivum, quam terminativum divinæ intellectiois: attributa verò, & relationes pertinere solum ad objectum secundarium, unde cum visio beatifica sit participatio divinæ cognitionis, idem de illa sentendum est. Disp. 2. art. 5.

Respondeo primò, distinguendo Majorem: Objectum primum potest videri sine secundo, quando non habet necessariam connexionem cum illo, concedo. Si sint inter connexa, & unum transcendentaliter includatur in alio, nego. Unde cum essentia divina sit necessario connexa cum relationibus, & attributis, & in illis transcendentaliter includatur; quamvis relationes, & attributa pertineant ad objectum secundarium visionis beatæ, repugnat tamen divinam essentiam sine illis videri. 33.

Respondeo secundo: Relationes, & attributa non esse propriè objecta secundaria divinæ intellectiois, nec proinde visionis beatificæ, quæ est ejus participatio: sed potius modos objecti formalis, & primarij, qui se habent respectu essentia divinæ, sicut sensibile commune respectu sensibilis proprij, v. g. quantitas, & figura, respectu coloris. Unde sicut (iuxta probabilior sententiam) repugnat oculum videre colorem, sine extensione, & figura (ex quo inferunt Theologi, corpus Christi non posse videri in Eucharistia, cum in ea careat extensione locali, & figurâ) ita implicat, intellectum beatum videre essentiam divinam, sine personalitatibus, & attributis. 34.

ARTICULVS III.

Quomodo Visio Beata penetret libera Dei Decreta?

§. I.

D Premittitur quod apud omnes est certum & diffusius resolvitur.

SUPpono tanquam certum, beatos videre in Verbo aliqua libera Dei decreta, licet non omnia. Ut enim infra dicemus, beati vident in Verbo quæ pertinent ad statum proprium ipsorum: Atqui multa decreta Dei libera pertinent ad ipsorum statum, ut ea quæ versantur circa illorum salutem, vel eorum qui ad illos pertinent: Ergo beati cognoscunt aliqua libera Dei decreta. Unde D. Bernardus loquens de beatitudine: *Quidni (inquit) videatur ibi cor Dei? Quidni ibi probetur, quæ sit voluntas Dei bona, & beneplacens, & perfecta? Patent viscera misericordie, patent cogitationes pacis, divitiæ salutis, mysteria bona voluntatis etc.* 35.

Quod verò omnia libera Dei decreta non videantur a beatis, colligitur ex D. Thoma infra quæst. 57. art. 5. ubi ait, *In visione beata, Angeli cognoscunt mysteria gratiæ, non quidem omnia, neque equaliter omnes, sed secundum quod Deus voluerit eis revelare.* Ratio etiam id suadet: nam libera Dei decreta videri non possunt, nisi attingantur objecta liberè volita ad quæ terminantur, cum actus liber Dei constituatur per connotationem, vel terminationem activam ad creaturas, defectibilem sub ratione puræ terminationis. 36.